

Oproep voormalige Commissie Deetman:

Hef geheimhoudingsplicht in overeenkomsten op voor slachtoffers van seksueel misbruik RKK

DEN HAAG – 28 juni 2016 – Geheimhoudingsbepalingen in overeenkomsten met slachtoffers moeten niet langer voor deze slachtoffers gelden. Dit adviseert de voormalige Commissie Deetman met klem de Bisschoppenconferentie en de Konferentie Nederlandse Religieuzen (KNR). De voormalige commissie doet dit in haar slotmonitor die ze vandaag uitbracht. De onafhankelijke commissie onder voorzitterschap van drs W.J. (Wim) Deetman deed onderzoek naar seksueel misbruik van minderjarigen in de Rooms-Katholieke Kerk (RKK) in Nederland.

De toenmalige onderzoekscommissie doet deze oproep op basis van onderzoek onder leiding van Deetman naar 354 overeenkomsten tussen slachtoffers van seksueel misbruik en vertegenwoordigers van de RKK in Nederland. Hiervan bevatten de meeste overeenkomsten geheimhoudingsbepalingen. Deetman constateert op basis van dit onderzoek een gebrek aan transparantie en dringt aan op een open omgang met deze overeenkomsten. (Zie de bijlage van dit persbericht voor de betrokken conclusie en aanbevelingen uit de slotmonitor.)

Medio december 2011 presenteerde de Commissie Deetman het eindrapport van haar wetenschappelijk onderzoek in opdracht van de Bisschoppenconferentie en de KNR dat de periode besloeg tussen 1945 en 2010. In dit onderzoeksrapport kondigde de commissie aan de uitvoering van haar aanbevelingen door de RKK te zullen volgen en van de stand van zaken publiekelijk verslag te doen. De voormalige commissie deed dit in monitoringrapportages, waarvan de zogeheten slotmonitor de laatste is.

Openbaarheid als hoeksteen

De Onderzoekscommissie en Deetman, die leiding gaf aan enkele onderzoeken in aanvulling op het commissierapport, onderschreven in hun adviezen het belang van mediation. Wel wezen zij hierin ook op de noodzaak van openbaarheid en transparantie bij de behandeling van klachten: 'Dit alles met als hoeksteen openbaarheid'. Geheimhoudingsbepalingen verdragen zich dan ook niet met de eerdere adviezen en aanbevelingen van de Onderzoekscommissie, meent Deetman.

Het is aan het slachtoffer, zo benadrukt Deetman in zijn onderzoek, om te kiezen voor de manier waarop de klachten over het seksueel misbruik worden behandeld. Dat kan via de onafhankelijke Klachtencommissie, die haar uitspraken geanonimiseerd publiceert. Maar dat kan ook met behulp van mediation of via een minnelijke schikking. De lotgenotenorganisaties maakten zich er steeds sterk voor dat mediation één van de mogelijke trajecten zou moeten zijn die leiden naar erkenning en genoegdoening voor slachtoffers.

Mediation

De slotmonitor stelt vast dat er minstens 369 mediation- en schikkingsovereenkomsten zijn met slachtoffers. Een aantal congregaties heeft Deetman niet geïnformeerd over vijftien met deze congregaties gesloten overeenkomsten. Van de onderzochte 354 overeenkomsten bevatten er 261 wat bewoording betreft uiteenlopende geheimhoudingsbepalingen. De meeste overeenkomsten

(190) kwamen tot stand met behulp van mediation door de Stichting Triptiek, de zogeheten Drie-luik Herstelbemiddeling, waarvoor lotgenotenorganisaties altijd pleitten.

Bij de 369 overeenkomsten gaat het in 18 gevallen om overeenkomsten met bisdommen (waarvan 6 met geheimhoudingsbepalingen) en in 351 gevallen om overeenkomsten met ordes en congregaties (waarvan in ieder geval 255 met geheimhoudingsbepalingen). Verreweg de meeste overeenkomsten kwamen tot stand nadat het eindrapport van de Commissie Deetman aard, omvang en omstandigheden van, als ook de verantwoordelijkheden voor seksueel misbruik van minderjarigen in de RKK binnen Nederland bekendmaakte, evenals de gevolgen van dit misbruik voor slachtoffers en hun omgeving.

Zelf was Deetman vanuit diens onafhankelijkheid en gezag betrokken bij twee schikkingsovereenkomsten, beide op zijn verzoek zonder geheimhoudingsbepaling. De klachten van beide slachtoffers zijn bij de Klachtencommissie bekend en één klacht diende ook als steunbewijs in een andere klachtbehandeling.

Steunbewijs voor Klachtencommissie

Voor de Klachtencommissie is informatie in dit soort overeenkomsten van belang om als steunbewijs te dienen bij de behandeling van klachten van andere slachtoffers. De meeste overeenkomsten beperken de mogelijkheid van steunverklaring. In enkele overeenkomsten wordt dat zelfs expliciet verboden. Slechts 21 overeenkomsten met geheimhoudingsbepalingen staat het leveren van steunbewijs expliciet toe. De Klachtencommissie is op dit moment op de hoogte van de inhoud van 303 overeenkomsten. In de overeenkomsten met een aantal congregaties zijn de namen van aangeklaagden evenwel verwijderd.

De afhandeling van misbruikzaken door overeenkomsten met geheimhoudingsbepalingen was eerder dit jaar onderwerp van publiciteit. Het onderzoek onder leiding van Deetman heeft feitelijk niet kunnen vaststellen dat hierbij sprake was van al dan niet bewust uitgeoefende dan wel gevoelde druk op slachtoffers om specifieke gevallen van seksueel misbruik buiten de openbaarheid te houden.

Noot voor de redactie, niet bestemd voor publicatie:

Voor vragen kunt u contact opnemen met Gert Jan Verhoog (g.j.verhoog@gmail.com dan wel 06 – 52 53 98 97). Zie ook de website: www.onderzoekrk.nl.

Conclusie

Over geheimhouding in mediation- en schikkingsovereenkomst

Bij het slachtoffer ligt de keuze voor de weg naar erkenning van en genoegdoening voor wat het slachtoffer is aangedaan. Tot de keuzemogelijkheden horen ook mediationtrajecten en trajecten die met een schikkingsovereenkomst worden afgesloten. Dat dient wel verantwoord en dus transparant te gebeuren. Dat is in veel gevallen niet het geval. Het slachtoffer moet van de geheimhoudingsverplichting – in welke bewoordingen die ook mag zijn gesteld – worden ontheven.

Deze voorgestelde ontheffing geldt uitsluitend het slachtoffer. Het is aan het slachtoffer om te bepalen of hij/zij daarvan gebruik wenst te maken lettend op zijn/haar opvattingen over de bescherming van de eigen privacy.

Aanbevelingen

Over de geheimhoudingsbepalingen in schikkings- en mediationovereenkomsten

Als oud-voorzitter van de Onderzoekscommissie wordt met klem aanbevolen dat de desbetreffende bisdommen, ordes en congregaties de slachtoffers met wie schikkingen zijn getroffen en mediationovereenkomsten zijn afgesproken, laten weten dat de geheimhoudingsbepalingen in deze overeenkomsten niet langer op hen van toepassing zijn.

Op deze manier, een onvoorwaardelijk opheffing van elke denkbare vorm van een geheimhoudingsbepaling, kan inderdaad de indruk van een geheimhoudings- en zwijgplicht ongedaan worden gemaakt. Het is aan het slachtoffer om te bepalen hoe van deze ontheffing gebruik wordt gemaakt met het oog op de privacybescherming.

Aanbevolen wordt om waar in de overeenkomsten expliciet wordt gesproken over steunbewijs bisdommen, congregaties en ordes de Klachtencommissie van het Meldpunt over dat steunbewijs berichten.

Verder wordt aanbevolen dat de Bisschoppenconferentie en de KNR de mediators oproepen om – voor zover dat nog niet is gebeurd – tot een publieke verantwoording te komen over de wijze waarop in hun mediationtrajecten erkenning en genoegdoening tot stand is gebracht.